ޤާނޫނު ނަންބަރު: 23/2010
ކޮޕީރައިޓާއި އެއާގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނު
1 ވަނަ ބާބު
ތަޢާރުފު
ތަޢާރުފާއި ނަން 1. (ހ) މި ޤާނޫނަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކޮޕީރައިޓާއި އަދި އެއާގުޅޭ އެހެނިހެން
ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކޮށްދިނުމާއި، އެފަދަ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް ލިބިއްޖެނަމަ
އެޅޭނެ ފިޔަވަޅުތަކާއި އަދަބުތައް ކަނޑައެޅުމާބެހޭ ޤާނޫނެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ [ކޮޕީރައިޓާއި އެއާގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނު]
އެވެ .
ހިންގޭނެ ދާއިރާ 2. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދާ ހުރިހާ
ތަކެއްޗާއި ދިވެހިރާއްޖެ ތަޞްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގައި
ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ބަޔަކު އުފައްދާ ތަކެތި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ޙިމާޔަތްކުރެވޭނެއެވެ .
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކުރެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އުފެއްދުމެއް
މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އުފައްދާފައިވާނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން އެ އުފެއްދުމާގުޅޭ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރެވޭނީ އަންނަނިވި ޙާލަތުގައެވެ.
(1) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ޢަމަލުކުރެވުނު އެއްވެސް
ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން އެ އުފެއްދުމެއް ޙިމާޔަތްކުރެވުނު މުއްދަތު

2
ހަމަނުވާ ކަމަށްވާނަމަ؛ ނުވަތަ
(2) ދިވެހިރާއްޖެ ތަޞްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގެ
ދަށުން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ބަޔަކު އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުމެއްގެ
މުއްދަތު އެ އުފެއްދި ޤައުމެއްގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަމަނުވާނަމައެވެ .
(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކުރެވޭ އުފެއްދުންތަކުގެ މުއްދަތު
ގުނުމުގައި މުއްދަތު ފެށޭ ތާރީޚުކަމަށް ބަލާނީ އެ އުފެއްދުމުގެ ކޮޕީރައިޓު
އެއްވެސް ތަނެއްގެ ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާނަމަ، ރަޖިސްޓަރީކުރެވުނު ތާރީޚު
ނުވަތަ ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިނުވާނަމަ، އެ އުފެއްދުމެއް ޢާންމުކޮށް ލިބެންފެށި
ތާރީޚެވެ .
2 ވަނަ ބާބު
ކޮޕީރައިޓު
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން 3. ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިމިވާ ބާވަތްބާވަތުގެ އުފެއްދުންތަކަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ޙިމާޔަތްކުރެވޭ ޙިމާޔަތް ލިބިގެންވެއެވެ .
އުފެއްދުންތައް
(ހ) އަދަބީ އަދި ފަންނީ ގިންތީގައި ހިމެނޭ އަދަބީ އަދި ފަންނާނީ އުފެއްދުންތައް،
ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ތިރީގައިމިވާ ތަކެތި :
(1) ފޮތް، ލުއިފޮތް، މަޒުމޫނު އަދި މިނޫން ލިޔުންތައް؛
(2) ޢިލްމީ، އަދަބީ، އަދި އާޓިސްޓިކް ތަޤުރީރުތަކާއި މުޚާ ޠަބުކޮށް
ދައްކާވާހަކަ؛
(3) ޑްރާމާ، މިޔުޒިކީ ޑްރާމާ، ސްޓޭޖު ނެށުމާއި، އެ ނެށުން ރާވައި
އަތުރާފައިވާ ގޮތާއި، ފިޔަވަޅުތަކާއި މިފަދަ ހުށަހެޅުންތަކާއި
މިނޫންވެސް މިފަދަ އުފެއްދުންތައް؛

3
(4) ޅެމާއި، ލަވައާއި، ރާގާއި، މިނޫންވެސް މިޔުޒިކީ އުފެއްދުންތައް؛
(5) ފީޗަރ ފިލްމް، ޑޮކިއުމެންޓްރީ ފިލްމް، ޑްރާމާ، ވީޑީއޯ ލަވަ އަދި
އެހެނިހެން ވީޑިއޯ ވިޝުއަލް ހުށަހެޅުންތަކާއި މަސައްކަތްތައް؛
(6) ކުރެހުމާއި ފަރުމާކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް؛
(7) ފޮޓޯގެ މަސައްކަތްތައް؛
(8) އިތުރު ބޭނުމަކާއެކު އުފައްދާފައި ހުންނަ ފަންނާނީ މަސައްކަތްތައް؛
(9) އިލަސްޓްރޭޝަން، ޗާޓް، ޕްލޭން، ސްކެޗް އާއި ޖޯގްރަފީ، ޓޮޕޯގްރަފީ،
ފަރުމާކުރުން ނުވަތަ ސައިންސާގުޅޭ 3 ޑައިމެންޝަންގެ
އުފެއްދުންތައް؛
(10) ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމްތައް)ސޯސް ކޯޑު ނުވަތަ އޮބްޖެކްޓް ކޯޑުގެ
ގޮތުގައި ހުރި ނަމަވެސް).
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފެއްދުމެއް ޙިމާޔަތްކުރެވޭނީ އެ އުފެއްދުމެއް
ހުށަހަޅައިދޭގޮތް ނުވަތަ އުފެއްދުމެއްގައި ހިމެނޭ އެއްޗެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ
އެ އެއްޗެއްގެ ފެންވަރަށް ނުވަތަ މަޤްޞަދަށް ބަލައިގެންނޫނެވެ. މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން އުފެއްދުމެއް ޙިމާޔަތްކުރެވޭނީ އެ އުފެއްދުމެއް އުފެއްދީތީވެއެވެ .
އެހެން އުފެއްދުމެއް 4. (ހ) އެހެން އުފެއްދުމެއް ބޭނުންކޮށްގެން އަލަށް އުފެއްދޭ އުފެއްދުންތަކުގެ ތެރެއިން
ބޭނުންކޮށްގެން އަލަށް ތިރީގައިވާ މަސައްކަތްތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކުރެވޭނެއެވެ .
އުފެއްދޭ އުފެއްދުންތައް
(1) އުފެއްދުމެއްގެ ތަރުޖަމާ، އެތުރުން، ޚުލާޞާ އަދި އެއަށް ގެނެވޭ
އެކިއެކި ބަދަލުތައް؛
(2) އެއްކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތައް، ކޮންމެ ސިފައެއްގައި ނަމަވެސް
އެއްކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު ކޮށާރު (ޑޭޓާބޭސް) އަދި އެއްކުރުމުގައި
ނުވަތަ އެތުރުމުގައި އަމިއްލަކަން ހުންނަ އެކްސްޕްރެޝަން އޮފް
ފޯކްލޯރ .

4
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ އުފެއްދުންތައް ޙިމާޔަތްކުރެވޭއި ރު،
އެ މަސައްކަތެއް އުފެއްދުމުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ހިމެނިފައިވާ
އުފެއްދުމަކަށް ނުވަތަ އެކްސްޕްރެޝަން އޮފް ފޯކްލޯރއަކަށް ދެވިފައިވާ
ޙިމާޔަތަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެއެވެ .
އަސްލީ މަސައްކަތަކަށް 5. މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި 4 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުފެއްދުންތަކާއި
ވުން މަސައްކަތްތަކަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތް ލިބޭނީ އެ އުފެއްދުމަކީ ނުވަތަ
އެ މަސައްކަތަކީ އެފަރާތުގެ އަސްލީ އުފެއްދުމެއް ނުވަތަ މަސައްކަތެއް
ކަމަށްވާނަމައެވެ .
ޙިމާޔަތްކޮށް ނުދޭ 6. މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި 4 ވަނަ މާއްދާގައި ނުހިމެ ނޭ، ތިރީގައި
ތަކެތި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ތަކެތި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށް ނުދެވޭނެއެވެ.
(ހ) އުފެއްދުމެއްގައި ހުށަހަޅައި ބަޔާން ކޮށްދީފައި ވީނަމަވެސް، އެއްވެސް
ޚިޔާލެއް، ކަންހިނގާ ގޮތެއް، ނިޒާމެއް، ކަމެއް ހިންގާގޮތެއް،
ކަމެއްގެ އަސާސެއް، އުޞޫލެއް، ހޯދުމެއް، ނުވަތަ ހަމަ ހުސް
ޑޭޓާއެއް ކޮންމެ ސިފައެއްގައި ބަޔާންކޮށްދީފައި ވީނަމަވެސް؛ އަދި
(ށ) ޤާނޫނީ ނުވަތަ ޤާނޫނު ހިންގުމުގެ ބޭނުމުގައި ހުންނަ ރަސްމީ
ލިޔުމާއި އެފަދަ ލިޔުންތަކުގެ ތަރުޖަމާ .
ކޮޕީރައިޓު 7. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮޕީރައިޓުގެ ޙައްޤުތައް ލިބިގަތުމަށްޓަކައި އެ ޙައްޤުތައް
ރަޖިސްޓަރީކުރުން ސަރުކާރުގެ އިދާރާއެއްގައި ރަޖިސްޓަރީކުރުމަކީ ލާޒިމުކަމެއްނޫނެވެ.
އެހެންނަމަވެސް، މިފަދަ ޙައްޤުތައް ރަޖިސްޓަރީކުރަން ބޭނުންވާ ފަރާތަކަށް،
އެ ޙައްޤުތައް ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާ އިދާރާއެއްގައި
ރަޖިސްޓަރީކުރެވިދާނެއެވެ .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތި ން، ކޮޕީރައިޓު

5
ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްނަމަވެސް، ރަޖިސްޓަރީ ނުކުރާ ކޮޕީރައިޓުގެ
ޙައްޤުތަކަށް އެކަމުން އެއްވެސް އުނިކަމެއް ނާންނާނެއެވެ. ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ
މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ޝަރީޢަތުގައި މުޞައްނިފަށް އެ އުފެއްދުމަކީ އޭނާގެ
އަމިއްލަ އުފެއްދުމެއްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުމެވެ .
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ އިދާރާއަކުން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކޮޕީރައިޓު ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ފީއެއް
ނެގިދާނެއެވެ .
ކޮޕީރައިޓު ކުރާ 8. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮޕީރައިޓު ކުރެވޭނެ އުފެއްދުންތައް ހުންނަންވާނީ
އުފެއްދުން ކޮންމެވެސް މާއްދީގޮތަކަށް އެކުލަވާލެވިފައެވެ. ނަމަވެސް، މި މާއްދާގައި
މާއްދީގޮތަކަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުގެ ސަބަބުން މި ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި
އެކުލަވާލެވިފައިވުން
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަންނާނުންގެ ޙައްޤުތަކަށް ހުރަހެއް ނޭޅޭނެއެވެ .
(ށ) ކޮމްޕިއުޓަރ މަރާމާތުކޮށް ބެލެހެއްޓުމަށްޓަކައި އޮޓޮމެޓިކްކޮށް ކޮމްޕިއުޓަރުން
ކޮޕީކުރެވޭ ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ މާއްދީގޮތަކަށް އެކުލަވާލެވިފައިވާ އެއްޗަކަށް
ނުވާތީވެ، އެކަމަކީ ކޮޕީރައިޓުގެ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް އަންނަފަދަކަމެއް
ކަމަކަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނުބެލެވޭނެއެވެ .
(ނ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކޮޕީރައިޓު ރަޖިސްޓަރީކުރުން
އިޚްތިޔާރު ނުކުރާ ފަރާތަކުން އެ އުފެއްދުމަކީ އެފަރާތުގެ އަމިއްލަ
އުފެއްދުމެއްކަމަށް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި،
އެ އުފެއްދުމެއް މާއްދީގޮތަކަށް އެކުލަވާލުމަށްފަހު، ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ
ޕޯސްޓުން އެ އެއްޗެއް އެފަރާތުގެ އަމިއްލަ އެޑްރެހަށް ފޮނުވިދާނެއެވެ.
އެހެންނަމަވެސް އަމިއްލައަށް ފޮނުވާ މިފަދަ ސިޓީއުރަ ޝަރީޢަތުގެ
މަޖިލީހުގައި ހެކީގެ ގޮތުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭނީ އެ ސިޓީއުރަ ނުކަނޑައި،
ޕޯސްޓްކުރި ތާރީޚު އެ ސިޓީއުރައިން އެނގެން އޮންނަގޮތަށް އޮތުމުންނެވެ.

6
މުޞައްނިފުގެ 9. (ހ) ލިޔެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާ ހިނދަކު،
ޙައްޤުތައް އެ އުފެއްދުމުގެ ކޮޕީރައިޓު އޮންނާނީ އެ އުފެއްދުމުގެ މުޞައްނިފަށެވެ .
(ށ) ލިޔެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާ ހިނދަކު،
އެ އުފެއްދުމެއް ޝާއިޢުކުރުމާއި، އެ އުފެއްދުމެއް ޝާއިޢުކުރާނޭގޮތް
ކަނޑައެޅުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވަނީ އެ އުފެއްދުމުގެ މުޞައްނިފަށެވެ .
(ނ) ލިޔެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާ ހިނދަކު،
އުފެއްދުމުގެ އިޤްތިޞާދީ ފައިދާ ހޯދުމުގެ އަދި ވިޔަފާރީގެ ގޮތުގައި
އެ އުފެއްދުމެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވަނީ އެ އުފެއްދުމުގެ
މުޞައްނިފަށެވެ.
އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް 10. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 20 ވަނަ މާއްދާއާއި ދެމެދުގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން، އުފެއްދުމަކާގުޅޭ ގޮތުން ތިރީގައިމިވާ ކަންތައްތައް ކުރުމުގެ
ނުވަތަ އެއިންކަމެއް ކުރުމަށް ހުއްދަ ދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވަނީ
މުޞައްނިފަށް ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތަށެވެ .
1( ) އުފެއްދުމެއް އަލުން އުފެއްދުން؛
(2) އުފެއްދުމެއް ތަރުޖަމާ ކުރުން؛
(3) އުފެއްދުމަކަށް ބަދަލެއް ގެ ؛ނައުން
(4) ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުން އެހެން ފަރާތަކަށް ހުއްދަދީފައި ނުވާ
ހިނދެއްގައި އުފެއްދުމެއްގެ އަސްލެއް ނުވަތަ ކޮޕީއެއް ޢާންމުންނަށް
ވިއްކުން، ކުއްޔަށް ދިނުން، ޢާންމުންނަށް ދޫކުރުން ނުވަތަ އެހެން
ގޮތަކުން ނަމަވެސް ފޯރުކޮށްދިނުން؛
(5) އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް އުފެއްދުމެއް، އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއްގައި ހިމެނޭ
އުފެއްދުމެއް، ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމެއް، ޑޭޓާ ބޭސްއެއް (މަޢުލޫމާތު

7
ކޮށާރެއް) ނުވަތަ ނޮޓޭޝަންއެއްގެ ސިފައިގައިވާ މިޔުޒިކުގެ
އުފެއްދުމެއްގެ އަސްލެއް ނުވަތަ ކޮޕީއެއް އެ އެއްޗެއްގެ ވެރިފަރާތަކީ
ކޮންމެފަރާތެއް ކަމުގައިވިޔަސް، ކުއްޔަށް ދިނުން ނުވަތަ އެހެން
ގޮތަކުން ވިޔަސް ޢާންމުންނަށް ދޫކުރުން؛
6( ) އުފެއްދުމުގެ އަސްލު ނުވަތަ ކޮޕީއެއް ޢާންމުންނަށް ފެންނަގޮތަށް
؛ބެހެއްޓުން
(7) އުފެއްދުމެއް ޢާންމުންނަށް ހުށަހަޅައިދިނުން؛
(8) އުފެއްދުމެއް ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުން؛
(9) އުފެއްދުމެއް، މުއާޞަލާތުކުރުމުގެ އެހެން ވަސީލަތަކުންވިޔަސް،
ޢާންމުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުން .
(ށ) ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމެއް ކުއްޔަށް ދިނުމުގައި ނުވަތަ ދޫކުރުމުގައި
އެ ޕްރޮގްރާމަކީ އޭގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދުކަމުގައި ނުވާނަމަ، އެއަކަށް މި
މާއްދާގެ (ހ) ގެ 5( ) ގައި ބުނެފައިވާ ޙައްޤެއް ނޯންނާނެއެވެ .
އަޚްލާޤީ ޙައްޤުތައް 11. (ހ) މުޞައްނިފުގެ އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތަކުގެ އިތުރުން، އަދި ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރި
ފަރާތްކަމުގައި ނުވިނަމަވެސް، އެއްޗެއް އުފެއްދި ފަރާތަށް ތިރީގައި ބަޔާން
ކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތައް ލިބިގެންވެއެވެ.
1( ) އުފެއްދުމުގެ ކޮޕީތަކުގައި އޭނާގެ ނަން ރަނގަޅަށް ފާޅުވާނޭގޮތަށް
ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމާއި ޢާންމުން އެއިންކުރާ ބޭނުންތަކުގައި އޭނާގެ
ނަން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުގެ ޙައްޤު؛
(2) އުފެއްދުމުގެ ކޮޕީތަކުގައި އަދި ޢާންމުން އެއިންކުރާ ބޭނުންތަކުގައި
އޭނާގެ ނަން ހާމަނުކޮށް ވަނަން ބޭނުންކުރުމުގެ ޙައްޤު؛ އަދި
(3) އޭނާގެ އަބުރަށާއި ޢިއްޒަތަށް ގެއްލުމެއް ލިބޭފަދަ ގޮތަކަށް އޭނާގެ
އުފެއްދުމަކަށް ގެނެވޭ ކޮންމެ ބަދަލަކަށް އަދި ޙައްޤުނޫންގޮތަށް ގެނެވޭ
ކޮންމެ އުނިއިތުރަކަށް ދެކޮޅުހެދުމުގެ ޙައްޤު .

8
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ޙައްޤެއް މުޞައްނިފުގެ
ހަޔާތުގައި އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. ނަމަވެސް މުޞައްނިފު
މަރުވުމަށްފަހު އިސްވެ ބުނެވުނު ޙައްޤުތައް ވަޞިއްޔަތަކުން ނުވަތަ ޝަރުޢީ
ހަމައިގެ މަތިން އެހެންފަރާތަކަށް ބަދަލުކުރެވިދާނެއެވެ .
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ އަޚްލާޤީ ޙައްޤުތައް ނުވަތަ އެއިން
ބައެއް މުޞައްނިފަށް ދޫކޮށްލެވިދާނެއެވެ. މިގޮތަށް ދޫކޮށްލެވޭނީ ދޫކޮށްލާ
ޙައްޤު ނުވަތަ ޙައްޤުތަކާއި ދޫކޮށްލެވޭ ޙާލަތު ލިޔެ ބަޔާން ކުރުމަށްފަހުގައެވެ.
އަދި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3( ) ގައިވާ ޙައްޤެއް ދޫކޮށްލާނަމަ، ދޫކޮށްލާ
މިންވަރަކާއި ބަދަލުގެނެވޭނޭ ގޮތް ކަނޑައެޅިފައި އޮންނަންވާނެއެވެ .
(ރ) މުޞައްނިފު މަރުވުމަށްފަހު އޭނާގެ ޙައްޤުތައް ލިބޭ، ނުވަތަ ލިބިދޭ ފަރުދަކަށް
ނުވަތަ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަކަށްވެސް މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން
ޢަމަލުކުރެވިދާނެއެވެ .
އަމިއްލަ ބޭނުމަށްޓަކައި 12. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ( )1 ގައި ނުހިމެނޭގޮތަށް އަދި
އަލުން އުފެއްދުން މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާގޮތަށް ޝާއިޢު
ކޮށްފައިވާ އުފެއްދުމެއްގެ މުޞައްނިފުގެ ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ
ހުއްދައެއް ނެތި އެ އުފެއްދުމުގެ އެންމެ ކޮޕީއެއް އޭގެ އަސްލާއި އެއްގޮތަށް
މީހަކަށް ހަމައެކަނި އޭނާގެ އަމިއްލަ ބޭނުމަށް އަލުން އުފެއްދިދާނެއެވެ .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ އުފެއްދުމުގެ ހުއްދަ ތިރީގައި
ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ތަކެއްޗަށް ނޯންނާނެއެވެ .
1( ) ޢިމާރާތެއް ނުވަތަ އެހެން ބިނާއެއްކުރުމަށް ފަރުމާ ކޮށްފައިވާ
ފަރުމާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ނަކަލުކުރުން؛
(2) ފޮތެއްގެ ބޮޑުބައެއް ނުވަތަ ނޮޓޭޝަނެއްގެ ގޮތުގައި ހުރި މިޔުޒިކްގެ
މަސައްކަތެއް އަލުން އުފައްދާ އުފެއްދުމެއްގެ ގޮތުގައި ނަކަލުކުރުން؛
(3) ޑިޖިޓަލްކޮށް ހުރި ޑޭޓާބޭސް އެއް)މަޢުލޫމާތު ކޮށާރެއް(ނުވަތަ އޭގެ

9
ބޮޑުބައެއް ނަކަލުކުރުން؛
4( ) މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާގޮތް ނޫންގޮތަކަށް
ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމެއް ނަކަލުކުރުން؛ އަދި
(5) މަސައްކަތް އަލުން އުފައްދާއިރު އޭގެ ޢާންމު މަންފާއަށް ބުރޫއެރުމާއެކު
އެ މަސައްކަތުގެ މުޞައްނިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ
ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް އަންނަފަދަ ނަކަލުކުރުންތައް؛
6( ) ވިޔަފާރީގެގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށް އުފައްދާފައިވާ ފީޗަރ ފިލްމް،
ޑޮކިއުމެންޓްރީ ފިލްމް، ޑްރާމާ، ވީޑިއޯ ލަވަ އަދި އެހެނިހެން އޯޑިއޯ
ވިޝުއަލް ހުށަހެޅުންތަކާއި މަސައްކަތްތައް.
ވަގުތީ ގޮތަކަށް އަލުން 13. ތިރީގައިމިވާ ހުރިހާ ޝަރުޠުތަކެއް ފުރިހަމަވާނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ
އުފެއްދުން (ހ) ގެ 1( ) އަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނޭ ގޮތުގެމަތިން، މަސައްކަތެއް ވަގުތީގޮތުން
އަލުން އުފެއްދިދާނެއެވެ .
(ހ) އަލުން އުފައްދާފައިވަނީ އެހެން އުފެއްދުމެއް ޑިޖިޓަލްކޮށް ޓްރާންސްމިޓް
ކުރުމުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ ޑިޖިޓަލްކޮށް ރައްކާކޮށްފައިވާ އުފެއްދުމެއް
ފެންނަގޮތް ހެދުމުގެ ތެރޭގައި ކަމަށްވުން .
(ށ) އަލުން އުފައްދާފައިވަނީ މީހަކަށް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަކަށް ވާ ފަރާތަކު ން،
ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައާއެކު ނުވަތަ ޤާނޫނީގޮތުން އަލުން
އުފެއްދުމުގެ ބާރު ލިބިގެން ކަމަށްވުން.
(ނ) އުފެއްދުމެއް ޓްރާންސްމިޓްކުރުމަށް ނުވަތަ ފެންނާނޭގޮތް ހެދުމަށްޓަކައި
އެހީވެދޭކަމެއް ކުރުމުގައި އެކަމެއް ހިނގާފައިވަނީ ބޭނުންކުރާ އިކުއިޕްމަންޓް
ޢާންމުކޮށް ބޭނުންކުރާ ބޭނުންކުރުމުގައި ކަމަށްވެފައި މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި
(ށ) ގައި ބުނެފައިވާކަމެއް ފިޔަވައި އެހެން ކަމަކަށް ބޭނުން ނުކުރެވޭގޮތަށް
ކޮޕީ އޮޓޮމެޓިކްކޮށް ފުހެލެވޭގޮތަށް އުފައްދާ އުފެއްދުމެއް ކަމުގައިވުން.

10
ހަވާލާދީ ހުށަހެޅުން 14. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(އަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނޭ
ގޮތަށް، ހަމައާއި އިންސާފުގެ މަތިން، އެކުރާކަމަކަށް ބޭނުންވާ ވަރަށްވުރެ
އިތުރުނުވާގޮތަށް މުޞައްނިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައަކާ
ނުލައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ މަސައްކަތަކުން ކުޑަ މިންވަރެއް ހަވާލާދީ ހުށަހަޅާ
ހުށަހެޅުމެއްގެ ގޮތުން އަލުން އުފެއްދިދާނެއެވެ .
(ށ) ހަވާލާދީ ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ މަސައްކަތުގައި މުޞައްނިފުގެ
ނަން އެނގެން އޮތްނަމަ، މުޞައްނިފުގެ ނަމާއި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ އެއްޗަކާއި
ގޮތް އަލުން އުފައްދާ އުފެއްދުމުގައި ބަޔާން ކުރަންވާނެއެވެ .
އުނގަންނައި 15. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(އަށް އުނިކަމެއް
ދިނުމަށްޓަކައި އަލުން ނާންނާނެގޮތަށް މުޞައްނިފުގެ ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައަކާ
އުފެއްދުން
ނުލައި އެފަރާތުން އުފައްދާފައިވާ މަސައްކަތެއް ހަމައާއި އިންސާފުގެ މަތިން،
އުނގަންނައިދިނުމަށް ބޭނުންވާ ވަރަށްވުރެ އިތުރުނުވާގޮތަށް އަލުން
އުފެއްދިދާނެއެވެ .
(ށ) އަލުން އުފެއްދި އެއްޗެއްގެ މުޞައްނިފުގެ ނަމާއި، ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ
އެއްޗަކާއި، ގޮތް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ އުފެއްދުމުގައި ކުރެވެން
އޮތް އެންމެ ރަނގަޅަކަށް ހާމަކޮށް ބަޔާން ކުރަންވާނެއެވެ .
ލައިބްރަރީ އާއި 16. މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(އަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނޭގޮތުން
އަރުޝީފްތަކުން އަލުން ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށްކަމުގައިވިޔަސް، ވިޔަފާރީގެ ފައިދާއަކަށް ނުވާގޮތަށް
އުފައްދާ އުފެއްދުން
ކޮންމެ ލައިބްރަރީ އަކުން ނުވަތަ އަރުޝީފް އަކުން މުޞައްނިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ
ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައަކާ ނުލައި އެ އުފެއްދުމެއްގެ އެއްކޮޕީ ތިރީގައި މިވާގޮތުގެމަތިން،
އުފެއްދިދާނެއެވެ .
(ހ) އަލުން އުފައްދާ އުފެއްދުމަކީ ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއް، އެހެން މަސައްކަތެއް
ނުވަތަ މަސައްކަތެއްގެ ބައެއް ވަކިމީހެއްގެ ބޭނުމަކަށް އަލުން އުފައްދާ

11
އުފެއްދުމަކަށް ވާހިނދު؛
1( ) ކޮޕީ ބޭނުންކުރެވެނީ ހަމައެކަނި އުނގެނުމަކަށް ނުވަތަ ޢިލްމީ
ބޭނުމަކަށް ނުވަތަ އަމިއްލަ ދިރާސާއަކަށްޓަކައިކަން ލައިބްރަރީއަށް
ނުވަތަ އަރުޝީފްއަށް ޔަޤީންވުމުން؛
2( ) އަލުން އުފެއްދި އުފެއްދުމަކީ ހަމައެކަނި އެންމެފަހަރަކު ހިނގިކަމެއް
ކަމުގައިވުމުން ނުވަތަ ތަކުރާރުވިޔަސް، ކުރިން އަލުން އުފައްދާފައިވާ
އެއްޗަކާއި ގުޅުމެއް ނެތި ތަފާތު ޙާލަތްތަކުގައި އުފައްދާ އުފެއްދުމެއް
ކަމުގައިވުމުން؛ އަދި
3( ) ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތްތައް ތަމްސީލުކޮށްދޭ ޖަމްޢިއްޔާއަކުން އެފަދަ
ގޮތަކަށް ކޮޕީތައް ހެދުމަށް ވަކި ކަހަލަ ލައިސަންސެއް ލިބެން
ނެތުމުން.
(ށ) އުފެއްދުމެއްގެ ކޮޕީއެއް ހަދާފައިވަނީ އެހެން ލައިބްރަރީއެއް ނުވަތަ
އަރުޝީފްއެއްގައިވާ ކޮޕީއެއް ރައްކާކޮށް ރަނގަޅަށް ބެލެހެއްޓުމުގެ
މަޤްޞަދުގައި، ނުވަތަ ގެއްލިފައިވާ، ނުވަތަ ހަލާކުވެފައިވާ، ނުވަތަ ބޭނުން
ނުކުރެވޭ ޙާލަތަށް ގޮސްފައިވާ ކޮޕީއެއްގެ ބަދަލުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ
މަޤްޞަދުގައިކަމަށްވެފައި އަދި އެ އުފެއްދުމެއްގެ އަސްލު ކޮޕީއެއް ހޯދުމަކީ
ފަސޭހައިން ކުރެވޭނެކަމަކަށް ނުވެފައި، އެ އުފެއްދުމެއް އަލުން
އުފައްދާފައިވަނީ އެންމެފަހަރަކު ކަމުގައި، ނުވަތަ އެއް ފަހަރަށްވުރެ ގިނަފަހަރު
އަލުން އުފައްދާފައިވަނީ މުޅިން ތަފާތު އަދި ގުޅުމެއްނެތް ފަހަރުތަކުގެ މަތިން
ކަމުގައިވުމުން.
ޢާންމުންނަށް 17. މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(، ( )8 އަދި)9(އަށް
މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ
އުނިކަމެއް ނާންނާނޭގޮތަށް، މުޞައްނިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ
ބޭނުމުގައި
ހުއްދައަކާ ނުލައި އެ މަސައްކަތުގެ މުޞައްނިފު އެނގޭނެގޮތަކަށް އަދި
ބްރޯޑްކާސްޓް
އެ މަސައްކަތް ލިބެންހުރި ނުވަތަ ފެންނަން ހުރިގޮތް ވީހާވެސް ބޮޑަކަށް ހާމަ

12
ކުރުމަށާއި އެނޫން ކުރުމާއެކު ތިރީގައި މިވާ ކަންތައްތައް ކުރެވިދާނެއެވެ .
ގޮތްތައް އެ މަޢުލޫމާތު
މުއާޞަލާތުކުރުމަށް (ހ) ނޫހެއް ނުވަތަ މަޖައްލާއެއްގައި ހިނގަމުންދާ އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ، ނުވަތަ
އަލުން އުފައްދާ ދީނީ ކަމަކާބެހޭ ގޮތުން ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއް ނުވަތަ އެފަދަ
އުފެއްދުން
ބްރޯޑްކާސްޓް އުފެއްދުމެއް ނޫހެއް ނުވަތަ މަޖައްލާއެއްގައި އަލުން އުފެއްދުން،
ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް އެހެންގޮތަކަށް ޢާންމުންނަށް
މުއާޞަލާތުކުރުން. މުޞައްނިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުން އިސްވެ
ބަޔާންކުރެވުނު ކަހަލަ އެއްވެސް އުފެއްދުމެއް އެފަރާތުގެ ހުއްދައާއެކު ނޫނީ
އަލުން އުފެއްދުމަށް ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުމަށް ނުވަތަ އެނޫންވެސް އެހެން
އެއްވެސްގޮތަކަށް ޢާންމުންނަށް މުއާޞަލާތުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ،
އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިފައިވާގޮތަށް މުޞައްނިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ
ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައާއި ނުލާ އަލުން އެ މަސައްކަތެއް ނުއުފެއްދޭނެއެވެ .
(ށ) ނޫހެއްގައި ނުވަތަ މަޖައްލާއެއްގައި ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓިންގއެއްގައި ނުވަތަ
އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް ޢާންމުންނަށް މުއާޞަލާތުކުރުމުގައި ސިޔާސީ ތަޤުރީރެއް،
ޢިލްމީ ތަޤުރީރެއް، ދީނީ ނަސޭހަތެއް، ބަޔަކާ މުޚާޠަބުކުރުމުގެ ގޮތުން ދައްކާ
ވާހަކައެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ނުވަތަ ޝަރުޢީ މަޖިލީހެއްގައި ކަންތައް ހިނގައި
ދިޔަގޮތުގެ ވާހަކައެއް އެންމެފަހުގެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ ގޮތުން ހަމައާއި
އިންސާފުގެ މަތިން އަލުން އުފެއްދުން؛ އަދި
(ނ) ތާޒާ ޚަބަރު ފޯރުކޮ ށްދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އަޑުއިވިފައިވާ ނުވަތަ ފެނިފައިވާ
މަސައްކަތެއްގެ ކުރު ބައެއް ހަމައާއި އިންސާފުގެ މަތިން އަލުން އުފެއްދުން .
ކޮމްޕިއުޓަރ 18. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(އާއި)3(އަށް އުނިކަމެއް
ޕްރޮގްރާމަށް
ނާންނާނެ ގޮތަށް މުޞައްނިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައަކާ
ބަދަލުގެނައުމާއި އަލުން
ނުލައި ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމެއް ގަތްފަރާތަކުން އެ ޕްރޮގްރާމެއްގެ އެއް ކޮޕީ
އުފެއްދުން
ނުވަތަ ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ހިނދެއްގައި ކޮންމެހެން ގެންނަންޖެހޭ
ބަދަލަކާއެކު އެފަދަ ޕްރޮގްރާމެއްގެ އެއް ކޮޕީ ތިރީގައިމިވާ ބޭނުންތަކަށް އަލުން

13
އުފެއްދިދާނެއެވެ .
1( ) ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމް ހޯދި ބޭނުމެއްގައި ކޮމްޕިއުޓަރުގައި ބޭނުން
؛ކުރުމަށް ނުވަތަ
2( ) ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމް ގިނަދުވަހަށް ރައްކާކޮށްފައި ބޭއްވުމުގެ
ބޭނުމުގައި ނުވަތަ ބޭނުންކުރަމުންދާ ކޮޕީ ގެއްލިގެން ނުވަތަ ބޭނުން
ނުކުރެވޭފަދަ ޙާލަތަކަށް ހަލާކުވެގެން އޭގެ ބަދަލުގައި ބޭނުންކުރުމަށް .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ފިޔަވައި އެހެން
އެއްވެސްކަމަކަށް ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމެއްގެ ކޮޕީއެއް ނުވަތަ މިފަދަ
ޕްރޮގްރާމަކަށް ބަދަލެއް ގެނެސްގެން ވިޔަސް، ބޭނުންކޮށްގެންނުވާނެއެވެ. އަދި
މިފަދަ ކޮޕީއެއް ގެންގުޅުން މަނާވެއްޖެ ހިނދެއްގައި ބަދަލުދިނުމަކާ ނުލައި
އެ ކޮޕީއެއް ނައްތާލުމުގެ ބާރު ކަމާބެހޭ ސަރުކާރުގެ އިދާރާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
މަސައްކަތް 19. މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 6( ) އަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެގޮތަށް
ޢާންމުންނަށް
ފިލްމެއް، ސްލައިޑެއް، ޓީ.ވީ މަންޒަރެއް ނުވަތަ ސްކްރީނެއްފަދަ ވަސީލަތެއް
ފެންނަގޮތަށް ބެހެއްޓުން
މެދުވެރިކޮށް ދެއްކޭ ތަކެތި ފިޔަވައި ކުރިން ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ އުފެއްދުމެއް ނުވަތަ
މުޞައްނިފު ނުވަތަ އޭނާގެ ވާރިޘަކު ވިއްކާލާފައި ނުވަތަ އެނޫންވެސް އެހެންގޮތަ ކަށް
އެހެން ފަރާތަކަށް ދީފައިވާ އުފެއްދުމެއްގެ އަސްލު ނުވަތަ ކޮޕީއެއް މުޞައްނިފުގެ
ހުއްދައާއި ނުލާ ޢާންމުންނަށް ފެންނަގޮތަށް ބެހެއްޓިދާނެއެވެ .
ކޮޕީރައިޓުގެ މުއްދަތު 20. (ހ) މި މާއްދާގެ (ށ)، (ނ)، (ރ) އަދި (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، މަސައްކަތެއް ނުވަތަ އުފެއްދުމެއްގެ އިޤްތިޞާދީ އަދި
އަޚްލާޤީ ޙައްޤުތައް، އެ މަސައްކަތެއް ނުވަތަ އެ އުފެއްދުމެއްގެ މުޞައްނިފުގެ
ހަޔާތުގައި އަދި އެމީހަކު މަރުވުމަށްފަހު ފުރިހަމަ 50 އަހަރު ވަންދެން
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކުރެވޭނެއެވެ .
(ށ) ދެ މީހަކު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަމީހުން ގުޅިގެން އުފައްދާފައިވާ

14
އުފެއްދުމެއްގެ އިޤްތިޞާދީ އަދި އަޚްލާޤީ ޙައްޤުތައް އެންމެފަހުން ދިރިހުރި
މުޞައްނިފުގެ ހަޔާތުގައި، އަދި އެއަށްފަހު ފުރިހަމަ 50 އަހަރު ވަންދެން
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކުރެވޭނެއެވެ.
(ނ) އިތުރު ބޭނުމަކާއެކު އުފައްދާފައި ހުންނަ ފަންނާނީ މަސައްކަތް ފިޔަވައި
ކަލެކްޓިވް އުފެއްދުމާއި، އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް އުފެއްދުމުގެ އިޤްތިޞާދީ އަދި
އަޚްލާޤީ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނީ އެ އުފެއްދުމެއް އުފެއްދި ތާރީޚު،
ނުވަތަ ފުރަތަމަ ޢާންމުންނަށް ލިބެންފެށި ތާރީޚު، ނުވަތަ ފުރަތަމަ ޝާއިޢު
ކުރެވުނު ތާރީޚުތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެފަހުގެ ތާރީޚަކުން ފެށިގެން ފުރަތަމަ
50 އަހަރު ވަންދެންނެވެ .
(ރ) އުފެއްދި ފަރާތް ނޭނގޭގޮތަށް ނުވަތަ ވަނަމެއްގައި ޝާއިޢުކުރެވިފައިވާ
އުފެއްދުމެއްނަމަ އޭގެ އިޤްތިޞާދީ އަދި އަޚްލާޤީ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނީ
އެ އުފެއްދުމެއް އުފެއްދި ތާރީޚު، ނުވަތަ ފުރަތަމަ ޢާންމުންނަށް ލިބެންފެށި
ތާރީޚު، ނުވަތަ ފުރަތަމަ ޝާއިޢުކުރެވުނު ތާރީޚުތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެފަހުގެ
ތާރީޚަކުން ފެށިގެން ފުރަތަމަ 50 އަހަރު ވަންދެނެވެ. ނަމަވެސް މި މުއްދަތު
ހަމަވުމުގެ ކުރިން މުޞައްނިފަކީ ކޮންފަރާތެއްކަން ހާމަވެއްޖެނަމަ ނުވަތަ
މުޞައްނިފަކީ ކޮންފަރާތެއް ކަމާމެދު ޝައްކެއް ނުއުފެދޭނަމަ، މި މާއްދާގެ
(ހ) ނުވަތަ (ށ) ގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރެވޭނެއެވެ .
(ބ) އިތުރު ބޭނުމަކާއެކު އުފައްދާފައި ހުން ނަ ފަންނާނީ މަސައްކަތުގެ އިޤްތިޞާދީ
އަދި މޯރަލް ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނީ އެ އުފެއްދުމެއް އުފައްދާ ތާރީޚުން
ފެށިގެން ފުރިހަމަ 25 އަހަރު ވަންދެންނެވެ .
(ޅ) މި މާއްދާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުތައް އެ މުއްދަތެއް ހަމަވާ މީލާދީ
އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ދެމިއޮންނާނެއެވެ .

15
އިޤްތިޞާދީ 21. (ހ) މި މާއްދާގެ (ށ)، (ނ)، (ރ) އަދި (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ
ޙައްޤުތަކުގެ ފުރަތަމަ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތަކުގެ ފުރަތަމަ ވެރިފަރާތަކީ
ވެރިފަރާތް
އެ އުފެއްދުމެއްގެ މުޞައްނިފެވެ .
(ށ) ދެ މީހަކު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަމީހުން ގުޅިގެން އުފައްދާފައިވާ
އުފެއްދުމެއްނަމަ، އެ އުފެއްދުމެއްގެ އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތަކުގެ ފުރަތަމަ
ވެރިފަރާތަކީ އެ އުފެއްދުމެއް އުފެއްދި ހުރިހާ މުޞައްނިފުންނެވެ. ނަމަވެސް
މިފަދަ އުފެއްދުމެއްގައި ވަކިވަކިން ބޭނުންކުރެވޭ ބައިތަކެއްވާނަމަ، އަދި
އެކިއެކި ބައިތަކުގެ މުޞައްނިފުން ވަކިވަކިން އެނގޭނަމަ، އެފަދަ ބައެއްގެ
އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތަކުގެ ފުރަތަމަ ވެރިފަރާތަކަށް ވާނީ އެބައެއް އުފެއްދި
މުޞައްނިފު ނުވަތަ މުޞައްނިފުންނެވެ .
(ނ) ކަލެކްޓިވް އުފެއްދުމެއްގެ އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތަކުގެ ފުރަތަމަ ވެރިފަރާތަކީ
އެ އުފެއްދުމެއް އުފައްދަން އިސްނެގި އަދި އިރުޝާދުދިން ވަކި ފަރުދު ނުވަތަ
ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެވެ .
(ރ) ފަރުދެއްގެ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެއް ލިބިފައިވާ ފަރާތެއްގެ
މުވައްޒަފަކަށްވެހުރެ އުފައްދާ އުފެއްދުމެއްގެ އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތަކުގެ ފުރަތަމަ
ވެރިފަރާތަކަށް ވާނީ، އެ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އެހެންގޮތަކަށް
އެއްބަސްވެވިފައި ނުވާހާ ހިނދަކު، ވަޒީފާ ދީފައިވާ ފަރާތެވެ .
(ބ) އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް އުފެއްދުމެއްނަމަ، އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތަކުގެ ފުރަތަމަ
ވެރިފަރާތަކަށް ވާނީ އެހެންގޮތަކަށް އެއްބަސްވެފައި ނުވާހާ ހިނދަކު، އޭގެ
ޕްރޮޑިއުސަރެވެ. އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް އުފެއްދުމުގައި ބައިވެރިވި
މުޞައްނިފުންނާއި، އަލަށް އުފައްދާފައިވާ މަސައްކަތެއްގައި ކުރިން
އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުމެއް ބޭނުންކުރެވިފައިވާނަމަ، އެ އުފެއްދުމުގެ
މުޞައްނިފުންނަށް އެމީހުން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތުގެ ނިސްބަތުން ނުވަތަ
އެ މަސައްކަތްތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރި ކުރެވިފައިވާ
މިންވަރަކުން އެފަރާތްތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް ދެމެހެއްޓިދާނެއެވެ .

16
މުޞައްނިފުކަމަށް 22. (ހ) އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށް ނުދެވޭހާ ހިނދަކު، އުފެއްދުމެއްގައި ނުވަތަ
ބެލުމާއި، މުޞައްނިފު
މަސައްކަތެއްގައި އޭގެ މުޞައްނިފުކަމަށް ޢާންމު އުޞޫލާއެއްގޮތަށް ބަޔާން
ތަމްސީލުކުރުން
ކޮށްފައިވާ މީހަކީ އޭގެ މުޞައްނިފުކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ. މިގޮތުން
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަމަކީ ވަނަމެއްކަމުގައިވިޔަސް، އެމީހަކީ ކާކުކަމާމެދު ޝައްކު
ނުއުފެދޭހާ ހިނދަކު، މި މާއްދާގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރެވޭނެއެވެ .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ފަހުބައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކާކުކަން
ނޭނގޭގޮތަށް އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުމެއްގައި ނުވަތަ ވަނަމެއް ބޭނުންކޮށްގެން
އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށް ނުދެވޭހާ ހިނދަކު، އެ އުފެއްދުމެއް
ޝާއިޢުކުރިކަމަށް އުފެއްދުމުގައި ބުނެފައިވާ ފަރާތަކީ މުޞައްނިފު
ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތްކަމަށް ބަލަންވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން މުޞައްނިފަކަށް
ލިބިގެންވާ މޯރަލް އަދި އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް ބޭނުންކޮށް އެއަށް
ޢަމަލުކުރުމުގެ ޙައްޤު އެފަރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މުޞައްނިފު އޭނާއަކީ
ކާކުކަން ހާމަކުރުމުން މިގޮތުން ބަލާބެލުން ނިމުމަކަށް އަންނާނެއެވެ .
މުޞައްނިފުގެ 23. (ހ) މުޞައްނިފުގެ އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް އެއްކޮށް ނުވަތަ އޭގެ ބައެއް އެހެން
ޙައްޤުތައް އެހެން ފަރާތަކަށް ދެވިދާނެއެވެ .
ފަރާތަކަށް ދިނުމާއި،
(ށ) އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤެއް އެހެން ފަރާތަކަށް ދޭންވާނީ ނުވަތަ އެ ޙައްޤު
ބޭނުންކުރުމަށް
ބޭނުންކުރުމުގެ ލައިސަންސް މުޞައްނިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުން
ލައިސަންސް ދިނުން
އެހެން ފަރާތަކަށް ދޭންވާނީ ލިޔުމަކުންނެވެ. މި ލިޔުމުގައި ދޭފަރާތާއި،
ލިބިގަންނަ ފަރާތުން ނުވަތަ ލައިސަންސް ދޭފަރާތާއި ލައިސަންސް ހޯދާ
ފަރާތުން ސޮއިކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ .
(ނ) އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤެއް އެއްކޮށް ނުވަތަ އޭގެބައެއް އެހެން ފަރާތަކަށް ދޭއިރު
ނުވަތަ އެ ޙައްޤު ބޭނުންކުރުމުގެ ލައިސަންސް މުޞައްނިފު ނުވަތަ

17
ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުން ވަކިފަރާތަކަށް ދޭއިރު، ކަނޑައެޅިގެން
ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޙައްޤުތައް ފިޔަވައި އެހެން އިތުރު ޙައްޤެއް އޭގައި
ހިމެނޭނެކަމަށް ނުވަތަ ހިމެނިދާނެކަމަށް ބަލައިގެން ނުވާނެއެވެ .
ނަކަލުކުރުމުގެ 24 . މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތްތައް
ވެރިފަރާތްތައް ތަމްސީލުކޮށްދޭ ޖަމްޢިއްޔާއެއް އުފެއްދިދާނެއެވެ. ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތްތައް
ތަމްސީލުކޮށްދޭ
ތަމްސީލުކޮށްދޭ ޖަމްޢިއްޔާއަކީ ކޮޕީރައިޓާއި އެއާއިގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތަކުގެ
ޖަމްޢިއްޔާ
ވެރިފަރާތްތަކުން، ނުވަތަ ކުރިމަގުގައި އެފަދަ ވެރިފަރާތްތަކަށްވާނެ މީހުން، ނުވަތަ
ވެރިފަރާތްތަކުގެ އޭޖެންޓުން، ނުވަތަ ކުރިމަގުގައި އެފަދަ ވެރިފަރާތްތަކަށްވާނެ މީހުންގެ
އޭޖެންޓުން ގުޅިގެން އުފައްދާ ޖަމްޢިއްޔާއެކެވެ. މިފަދަ ޖަމްޢިއްޔާއެއްގައި މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ޙިމާޔަތްކުރެވޭ އުފެއްދުންތައް އެހެން ފަރާތްތަކުން ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި
ލައިސަންސް ދޫކުރުން ނުވަތަ އެފަދަ ލައިސަންސްތައް ދޫކުރުމަށްޓަކައި ކަމާބެހޭ
ފަރާތްތަކާއެކު، ނެގޯޝިއޭޓުކުރުން އެ ޖަމްޢިއްޔާގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދުތަކުގެ ތެރޭގައި
ހިމެނެންވާނެއެވެ .
3 ވަނަ ބާބު
ސްޓޭޖުފަދަ ތަންތަނުގައި މަސައްކަތްތަކާއި އުފެއްދުންތައް ހުށަހަޅައިދޭ ފަންނާނުންނާއި އަޑުގެ ރިކޯޑިންގ
އުފައްދާ ޕްރޮޑިއުސަރުންނާއި ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ ޖަމާޢަތްތައް ޙިމާޔަތްކުރުން
ސްޓޭޖުފަދަ 25. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ތިރީގައި ބަޔާން
ތަންތަނުގައި
ކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައްކުރުމާއި އެކަންތައްތަކަށް ހުއްދަ ދިނުމުގެ ޙައްޤު
މަސައްކަތްތަކާއި
ލިބިގެންވަނީ ޕަރފޯމް ކުރާ ފަންނާނަކަށެވެ .
އުފެއްދުންތައް
(1) ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޙާލަތްތައް ފިޔަވައި އެނޫންގޮތަކަށް
ހުށަހަޅައިދޭ
ންނާނުންގެ ހުއް ފަންނާނެއްގެ މަސައްކަތް ނުވަތަ އުފެއްދުން ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުން
ފަ ދަ
ހޯދަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް ޢާންމުންނަށް މުއާޞަލާތުކުރުން؛

18
(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަހަލަ
ފިކްސޭޝަނަކަށްނުވާ ފިކްސޭޝަނަކުން ނުވަތަ ފަންނާނުގެ
ހުއްދަ ހޯދުމަކާނުލައި ހަދާފައިވާ ފިކްސޭޝަނަކުން
ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުން ނުވަތަ ޢާންމުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުން؛
ނުވަތަ
(ށ) އެންމެ ފުރަތަމަ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރި ޖަމާޢަތުން ނުވަތަ
އެފަރާތުގެ ހުއްދައާއި އެކު އަލުން އެ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުން
ނުވަތަ ޢާންމުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުން .
(2) ފަންނާނުގެ ފިކްސްނުކުރާ ޕަރފޯމަންސެއްގެ ފިކްސޭޝަން؛
(3) ފަންނާނެއްގެ ޕަރފޯމަންސެއްގެ ފިކްސޭޝަން ސީދާކޮށް ނުވަތަ
ނުސީދާކޮށް އެއްވެސް ސިފައަކަށް އަލުން އުފެއްދުން؛
(4) ފަންނާނެއްގެ ޕަރފޯމަންސެއްގެ ފިކްސޭޝަނެއް ނުވަތަ އޭގެ
ކޮޕީއެއް ވިއްކައިގެން ނުވަތަ އެނޫންގޮތަކަށް ނަމަވެސް
މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުކޮށްގެން ޢާންމުންނާއި ހަމައަށް ފުރަތަމަ
؛ފޯރުކޮށްދިނުން
(5) ފަންނާނެއްގެ ޕަރފޯމަންސެއްގެ ފިކްސޭޝަނެއް ނުވަތަ އޭގެ
ކޮޕީއެއް ކޮޕީގެ ވެރިފަރާތަކީ ކޮންމެ ފަރާތެއްކަމުގައިވިޔަސް،
ޢާންމުންނަށް ކުއްޔަށް ނުވަތަ އަނބުރާ ދައްކާގޮތަށް ދިނުން؛ އަދި
(6) ޢާންމުން ބޭނުން ތާކުން ބޭނުން ވަގުތަކު ފަންނާނެއްގެ
މަސައްކަތެއް ފެންނާނޭގޮތަށް ނަރެއްގެ ޛަރީޢާއިން ނުވަތަ
ވަޔަރލެސްކޮށް އެ ފަންނާނުގެ ޕަރފޯމަންސްގެ ފިކްސޭޝަން
ޢާންމުންނަށް ލިބޭނޭގޮތް ހެދުން .
(ށ) ފަންނާނެއްގެ ޕަރފޯމަންސް އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް ފިކްސޭޝަނެއްގައި ހިމެނުމަށް
އެ ފަންނާނު ހުއްދަ ދީފިނަމަ، އެ މަސައްކަތަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ
ދަށުން ޢަމަލުނުކުރެވޭނެއެވެ .

19
(ނ) ފަންނާނެއްގެ އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތަކާއި ވަކިން، އަދި އެ ޙައްޤުތައް އެހެން
ފަރާތަކަށް ބަދަލުވެފައި ވީނަމަވެސް، އޭނާ ވަގުތުން ހުށަހަޅަމުން ގެންދާ
ޕަރފޯމަންސެއްގެ ނުވަތަ އެފަދަ ޕަރފޯމަންސެއްގެ ފިކްސޭޝަނެއްގައި
އެ ޕަރފޯމަންސެއް ހުށަހަޅައިދިނީ އޭނާކަން ހާމަކުރުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް
ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އޭނާގެ އަބުރާއި ޢިއްޒަތަށް އުނިކަމެއް އަތުވެދާނެފަދަ
ގޮތަކަށް އެފަދަ ޕަރފޯމަންސަކަށް ބަދަލުގެނެވިފައިވާނަމަ، އެފަދަ ކަންކަމާއި
ދެކޮޅަށް ޝަކުވާ އުފުލުމުގެ ޙައްޤުވެސް އޭނާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ޕަރފޯމަންސް ބޭނުންކުރެވޭގޮތުގެ ސަބަބުން ފަންނާނުގެ ނަން ހާމަނުކުރާ
ޙާލަތްތައް މި މާއްދާއިން އިސްތިސްނާވެއެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުން ލިބިދޭ
ޙައްޤުތަކަށް، މައްސަލައެއްގެ ޙާލަތަށް ބަލާފައި މި ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޙައްޤުތައް ލިބިދެއެވެ .
(ރ) ޕަރފޯމް ކުރާ ފަންނާނުން ކޮންޓްރެކްޓް ހަދާއިރު މި ޤާނޫނުގެ އެއްވެސް
މާއްދާއަކުން، އެ ފަންނާނުންނަށް ފައިދާހުރިގޮތަށް ކޮންޓްރެކްޓް ހެދުމުގެ
މައްޗަށް އޮންނަ އެއްވެސް ޙައްޤަކަށް މި ޤާނޫނުގެ އެއްވެސް މާއްދާއެއް
ހުރަހެއް ނާޅައެވެ .
(ބ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތައް، ހުށަހަޅައިދޭ ހުށަހެޅުމުގެ އަޑު
ފޮނޮގްރާމެއް (އަޑު ހިފަހައްޓާއެއްޗެއް) ގައި ފިކްސޭޝަނަކަށްވާ ތާރީޚަކުން
ފެށިގެން ނުވަތަ އެފަދަ ފިކްސޭޝަނެއް ނެތް ހިނދެއްގައި ޕަރފޯމް ކުރާ
ތާރީޚަކުން ފެށިގެން 50 އަހަރު ހަމަވާ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް
ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެއެވެ .
އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް 26 . (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެމަތި ން،
އުފައްދާ
އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ ޙައްޤު ނުވަތަ އެ ކަންކަންކުރަން
ޕްރޮޑިއުސަރުގެ
ހުއްދަދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިފައިވަނީ ހަމައެކަނި އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް އުފައްދާ
ފަރާތުން ހުއްދަ
ޕްރޮޑިއުސަރަށެވެ .
ހޯދަންޖެހޭ ކަންތައްތައް

20
(1) އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް ކޮންމެ ސިފައެއްގައި ވިޔަސް، ސީދާކޮށް ނުވަތަ
ނުސީދާކޮށް އަލުން އުފެއްދުން؛
2( ) ޕްރޮޑިއުސަރުގެ ހުއްދައާއެކު ޢާންމުންނަ ށް އަދި ފޯރުކޮށްނުދޭ އަޑުގެ
ރިކޯޑިންގއެއްގެ އަސްލު ނުވަތަ ކޮޕީ ޢާންމުންނަށް ވިއްކުން ނުވަތަ
އެނޫންވެސް އެހެން ގޮތަކަށް މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުކުރުން؛
3( ) ކޮޕީގެ ވެރިފަރާތަކީ ކޮންމެ މީހެއްކަމުގައި ވިޔަސް، އަޑުގެ
ރިކޯރޑިންގއެއްގެ ކޮޕީއެއް ޢާންމުންނަށް ކުއްޔަށް ދޫކުރުން ނުވަތަ
އަނބުރާ ގެނެސްދޭގޮތަށް ޢާންމުންނަށް ދޫކުރުން؛ އަދި
(4) ނަރެއް ނުވަތަ ވަޔަރލެސްގެ ޛަރީޢާއިން އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް
މީހުންނަށް ބޭނުންތާކުން ބޭނުން ވަގުތަކު ޢާންމުކޮށް ލިބޭނޭގޮތްހެދުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޙައްޤުތައް، އަޑުގެ ރިކޯޑިންގ
ޝާއިޢުކުރެވުނު ތާރީޚުން ފެށިގެން، ނުވަތަ ޝާއިޢުކުރެވިފައިނުވާ
ރިކޯޑިންގއެއްނަމަ، އެ ރިކޯޑިންގއެއްގެ ފިކްސޭޝަން ހެދިފައިވާ ތާރީޚުން
ފެށިގެން 50 އަހަރު ހަމަވާ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެއެވެ .
އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް 27 . (ހ) ވިޔަފާރީގެ ބޭނުމަށް މީހަކު އުފައްދާ ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް
ބޭނުންކުރުމަށް ދެވޭ
ނުވަތަ މިފަދަ އުފެއްދުމަކުން އަލުން ރިކޯޑްކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް ސީދާ
ހަމަ އުޖޫރަ
ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުމަށް ނުވަތަ ޢާންމު ތަނެއްގައި ޕަރފޯމް ކުރުމަށް ނުވަތަ
މިނޫންވެސް ގޮތަކަށް ޢާންމުންނަށް މުއާޞަލާތުކުރުމަށް ބޭނުންކޮށްފިނަމަ،
ބޭނުންކުރި ފަރާތުން ޕަރފޯމް ކުރި ފަންނާނަށް ނުވަތަ ފަންނާނުންނަށް އަދި
އަޑުގެ ރިކޯޑިންގ އުފެއްދި ޕްރޮޑިއުސަރަށް އިންސާފުވެރި އުޖޫރައެއް
އެއްފަހަރާ ދައްކަންވާނެއެވެ .
(ށ) އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް އުފެއްދި ޕްރޮޑިއުސަރާއި ޕަރފޯމް ކުރި ފަންނާނު
ނުވަތަ ފަންނާނުންނާއި ދެމެދުގައި އެހެންގޮތަކަށް އެއްބަސްވެފައި ނުވާހާ
ހިނދަކު، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ އުޖޫރައަށް ލިބޭ އެއްޗެއްގެ

21
ދެބައިކުޅަ އެއްބައި ޕަރފޯމް ކުރި ފަންނާނަށް ނުވަތަ ފަންނާނުންނަށް
ޕްރޮޑިއުސަރު ދޭންވާނެއެވެ .
(ނ) އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ނުވަތަ
ޝާއިޢުކޮށްފައި ނުވާނަމަ، އެ ރިކޯޑިންގއެއްގެ ފިކްސޭޝަން ހަދާ ތާރީޚުން
ފެށިގެން 50 އަހަރު ހަމަވާ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް މި މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ
އިންސާފުވެރި އުޖޫރައިގެ ޙައްޤު ޙިމާޔަތްކުރެވޭނެއެވެ .
(ރ) ޢާންމުކޮށް މީހުންނަށް ބޭނުން ތަނެއްގައި ބޭނުން ވަގުތަކު ލިބޭގޮތަށް ނަރު
ނުވަތަ ވަޔަރލެސްގެ ޛަރީޢާއިން އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް ފޯރުކޮށްދީފައިވާނަމަ،
މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ބެލެވޭނީ މިފަދަ ރިކޯޑިންގއެއް ޝާއިޢުކޮށްފައިވަނީ
ވިޔަފާރީގެ ބޭނުމަށް ކަމަށެވެ .
ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ 28 . (ހ) ތިރީގައިމިވާ ކަންތައްތައްކުރުމުގެ ނުވަތަ ކުރަން ހުއްދަދިނުމުގެ ހުރިހާ
ތަންތަނުން ހުއްދަ ޙައްޤެއް ލިބިގެންވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެންވާ
ހޯދަންޖެހޭ ކަންތައްތައް
ގޮތުގެމަތިން، ހަމައެކަނި ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ ތަނަކަށެވެ .
(1) އެތަނަކުން ބްރޯޑްކާސްޓް ކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް އަލުން ބްރޯޑްކާސްޓް
؛ކުރުން
(2) އެތަނަކުން ކޮށްފައިވާ ބްރޯޑްކާސްޓެއް ޢާންމުންނަށް މުއާޞަލާތުކުރުން؛
(3) އެތަނަކުން ބްރޯޑްކާސްޓް ކޮށްފައިވާ އެއްޗެއްގެ ފިކްސޭޝަން ހެދުން؛
އަދި
(4) އެތަނަކުން ބްރޯޑްކާސްޓް ކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް އަލުން އުފެއްދުން .
(ށ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތައް، ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ ތާރީޚަކުން
ފެށިގެން 50 އަހަރު ހަމަވާ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ޙިމާޔަތްކުރެވޭނެއެވެ .
ޙިމާޔަތްކުރެވިފައި ނުވާ 29 . މި ޤާނޫނުގެ 27 ،26 ،25 އަދި 28 ވަނަ މާއްދާ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށް
ތަކެތި
ހަވާލާދީފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަކަށް ނުހިނގާނެއެވެ .

22
(ހ) އޭރަކު ހިނގާ ކަންތައްތަކާބެހޭ ގޮތުން މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި
އެކަމަކަށް އެކަށީގެންވާ ވަރަށްވުރެ އިތުރުނުވާގޮތަށް އެ މަސައްކަތަކުން
ކުޑަމިންވަރެއް ބޭނުން ކުރުން؛
(ށ) ސައިންސްގެ ރޮނގުން ހަމައެކަނި ދިރާސާއެއްކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ކުރިން
އުފައްދާފައިވާ އެއްޗެއް އަލުން އުފެއްދުން؛
(ނ) ކިޔަވައިދިނުމުގެ ބޭނުމަށް ނުވަތަ މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް އުފައްދާފައި ހުންނަ
ހުށަހެޅުންތަކާއި އަޑު ހިފަހައްޓާފައި ހުންނަ ފޮނޮގްރާމްތައް ފިޔަވައި
އެހެންތަކެތި ހަމައެކަނި ކްލާހެއްގައި ކިޔަވައިދޭ ފަދައިން އުނގަންނައިދިނުމަށް
އަލުން އުފެއްދުން؛ އަދި
(ރ) ދެވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތި ން، މުޞައްނިފު ނުވަތަ
ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައަކާ ނުލައި މަސައްކަތެއް ނުވަތަ
އުފެއްދުމެއް ބޭނުންކުރެވޭ ޙާލަތްތަކަށް .
4 ވަނަ ބާބު
ޙައްޤުތައް ލިބިދިނުން
ފިޔަވަޅު އެޅުން 30 . (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަދަނީ މައްސަލަތައް ބެލުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި
ގަވާއިދުތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އަދި ހަމައާއި އިންސާފުގެ މައްޗަށް
ރިޢާޔަތްކޮށް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ބާރު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަމާބެހޭ ކޯޓުތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ .
(1) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްދެވިފައިވާ ޙައްޤަކަށް އަރައިގަތުން

23
ނުވަތަ އަރައިގަންނަމުން ގެންދިއުން ހުއްޓާލުމަށް އަމުރު ނެރުން؛
އަދި
2( ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްދެވިފައިވާ އެއްވެސް ޙައްޤެއްގެ
ވެރިފަރާތުން ހުއްދަ ހޯދައިގެން މެނުވީ ނުއުފެއްދޭނެ އެއްވެސް
އެއްޗެއް ހުއްދަ ނުހޯދައި އުފައްދާފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭނަމަ،
އެ އެއްޗަކާއި އެއާބެހޭ ލިޔުންތައް ހިފެހެއްޓުމަށް އަމުރު ނެރުން .
(ށ) މި ޤާނޫނުގައިވާ ޙައްޤަކަށް އަރައިގެންފިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް
ހުރިނަމަ، ކަމާބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢަމަލުކުރަމުންދާ މަދަނީ އަދި
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުތަކާ ގަވާއިދުތަކުގައި، ހޯދައިބަލާ ފާސްކޮށް
ހިފެހެއްޓުމާބެހޭގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން
ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހޭ ފަރާތްތަކުން އެކަން ތަޙުޤީޤުކޮށް، އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް
އަޅަންވާނެއެވެ .
މަދަނީ ފިޔަވަޅުތައް 31 . (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ޙައްޤަކަށް
މީހަކު ނުވަތަ ބަޔަކު އަރައިގެންފިނަމަ، އޭގެ ސަބަބުން އެފަރާތުގެ މާލަށާއި
އަބުރަށް ލިބުނު ގެއްލުމެއްގެ ބަދަލާއި އެކަން ލިބިގަތުމަށް ކުރިނަމަ، ކުރި
ހޭދައެއްގެ ޚަރަދު ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު އެ ޙައްޤުގެ ވެރިފަރާތަށް އޮންނާނެއެވެ .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަދަލުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅާނީ
ޙައްޤުގެ ވެރިފަރާތަށް ލިބުނު ގެއްލުމުގެ މިންވަރަށާއި އެ ޙައްޤަކަށް އަރައިގަތް
ފަރާތަކަށް އެއިން ލިބުނު ފައިދާއެއްގެ މައްޗަށް ބަލައިގެންނެވެ .
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ޙައްޤަކަށް
އަރައިގަތް ފަރާތަކުން އެކަން ކޮށްފައިވަނީ އޭނާ އެކުރަނީ އެފަދަކަމެއްކަން
ނޭނގި ނުވަތަ އެނގޭނެ އެއްވެސްގޮތެއް ނެތް ޙާލަތެއްގައި ކަމަށްވާނަމަ،
ކޯޓުން ބަދަލު އަތުލައިދޭނީ އެކަމަކުން ލިބުނު ފައިދާގެ މައްޗަށް

24
ބަލައިގެންނެވެ .
(ރ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ޙައްޤަކަށް
އުނިކަމެއް އަންނަފަދަ ގޮތަކަށް، ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް އުފައްދާފައިވާ ކޮޕީތަކެއް
ހުރިނަމަ، އަދި އެ ޙައްޤުތަކުގެ ވެރިފަރާތުން އެހެންގޮތަކަށް ނޭދޭނަމަ،
ޙައްޤުތަކުގެ ވެރިފަރާތަށް ގެއްލުމެއް ނުވާނެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އެ ކޮޕީތައް
ނައްތާލުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ތިންވަނަ ފަރާތަކުން
ހޯދާފައިވާ ކޮޕީތަކަކީ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް އަންނަފަދަ
ގޮތަކަށް އުފައްދާފައިވާ ކޮޕީތަކެއްކަން ނޭނގިހުރެ ހެޔޮ ނިޔަތުގައި ހޯދާފައިވާ
ކޮޕީތައް މި މާއްދާއިން އިސްތިސްނާވެއެވެ .
(ބ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ޙައްޤަކަށް
އަރައިގަތުމަށް އެއްވެސް އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްފާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ، އެތަކެތި ނައްތާލުމަށް، ނުވަތަ ޙައްޤުގެ ވެރިފަރާތާއި
އެ އެއްޗެއް ހަވާލުކުރުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ .
(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ޙައްޤަކަށް
އަރައިގަތުމުގެ ޢަމަލެއް ކޮށްފާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ،
އެކަމެއް ނުކުރުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި ކޯޓު
އަމުރަށް ނުކިޔަމަންތެރިވެއްޖެނަމަ، މައްސަލައިގެ ކުޑަ ބޮޑުމިނަށް ބަލައި
/- 10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާ އާއި /- 100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާ
ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާ ކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ .
ޖިނާއީ ފިޔަވަޅުތައް 32 . (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤަކަށް ގަސްތުގައި ނުވަތަ
އިހުމާލަކުންވިޔަސް އުނިކަމެއް އަންނަފަދަ ގޮތަކަށް ޢަމަލުކޮށްފިނަމަ،
އެފަރާތެއް /- 50,000 (ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާ އާއި /- 300,000
(ތިންލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ. ޖޫރިމަނާގެ
ޢަދަދު ކަނޑައަޅާނީ ޙިމާޔަތްކުރެވިފައިވާ ޙައްޤެއްގެ ވެރިފަރާތަށް ލިބިފައިވާ

25
ނުވަތަ ލިބޭނެ ގެއްލުމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެންނެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ކުށެއްކޮށްގެން އެކަން ސާބިތުވެފައިވާ
ފަރާތަކުން ފުރަތަމަ ކުށް ސާބިތުވާތާ 5 (ފަހެއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި
އެފަދަ ކުށެއް ތަކުރާރުކޮށްފިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ
އަދަބުތަކުގެ މަތީ މިންވަރު ދެގުނައަށް އިތުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް
ލިބިގެންވެއެވެ .
(ނ) ޖިނާއީ ގޮތުން މައްސަލަ ހިންގަމުންދާއިރު، މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާއާއި
31 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް މަދަނީ މައްސަލަ ނުނިމި
އޮވެއްޖެނަމަ، ޖިނާއީ މައްސަލައިގެ ތެރޭގައި މަދަނީ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު
ނަގައިދިނުމުގެ ބައިވެސް ހިންގިދާނެއެވެ .
ޙައްޤުތައް 33 . (ހ) ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ބެލެވޭނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު
ޙިމާޔަތްކުރުމަށް 31
ޢަމަލުތަކެއްކަމަށެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާއާއި ވަނަ
ބޭނުންކުރާ ފަންނީ
މާއްދާއާއި 32 ވަނަ މާއްދާއަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި ބަލާނީ އެކަންތައްތަކަކީ
ވަސީލަތްތަކާއި
މި ޤާނޫނުން ޙިމާޔަތްކޮށްދޭ ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަނެވޭ ކަންތައްތަކެއް ކަމަށެވެ .
ރައިޓްސް
މެނޭ މަން 1( ) ފަންނީ މަސައްކަތެއް ނުވަތަ އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް ނުވަތަ
ޖް ޓް
އިންފޮމޭޝަންގެ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ އެއްޗެއް އަލުން ނުއުފެއްދޭގޮތަށް ހެދުމަށްޓަކައި
ޙައްޤުތަކަށް ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށްޓަކައި ވަސީލަތެއްގެ ގޮތުން
ނަހަމަގޮތުގައި
ބޭނުންކުރުމަށް އުފައްދާފައިވާ އެއްވެސް އެއްޗެއްގެ ބޭނުން ނުހިފޭގޮތް
އަރައިގަތުމުން
ހެދުން ނުވަތަ އެކަމަށް ހުރަސް އަޅަން ބޭނުންކުރާ ނުވަތަ ކުރާނެ
އެކަމާދެކޮޅަށް
ފަރާތަކަށް ވިއްކުމަށް ނުވަތަ ކުއްޔަށްދިނުމަށް އެއްވެސް ކަހަލަ
އަޅާފިޔަވަޅުތަކާއި
ކަނޑައަޅާ އަދަބުތައް އެއްޗެއް އުފެއްދުން؛
2( ) ބްރޯޑްކާސްޓް ކޮށްގެން ނުވަތަ ސެޓަލައިޓް މެދުވެރިކޮށް، ނުވަތަ
އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް ސިއްރުވާގޮތަށް ފޮނުވާ ޕްރޮގްރާމެއް ލިބިގަތުމުގެ
ޙައްޤެއްނެތް ފަރާތަކަށް، ލިބިގަތުމަށް ނުވަތަ ލިބިގަތުން

26
ފަސޭހަކުރުމަށްޓަކައި ވިއްކުމަށް ނުވަތަ ކުއްޔަށް ދިނުމަށް އެއްވެސް
އެއްޗެއް އުފެއްދުން؛
3( ) ހުއްދައަކާ ނުލައި އިލެކްޓްރޯނިކް ރައިޓްސް މެނޭޖްމަންޓް
އިންފޮމޭޝަން ނެގުން ނުވަތަ ބަދަލުކުރުން؛ އަދި
4( ) އިލެކްޓްރޯނިކް ރައިޓްސް މެނޭޖްމަންޓް އިންފޮމޭޝަން ވަނީ ހުއްދަނެތި
ނަގާފައިކަން ނުވަތަ ބަދަލުކޮށްފައިކަން އެނގިހުރެ ނުވަތަ އެނގޭފަދަ
ގޮތަކަށް ހުރެ އެފަދަ ހުއްދައަކާ ނުލައި ފަންނާނެއްގެ މަސައްކަތެއް،
ޕަރފޯމަންސެއް، އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓެއް
ޢާންމުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުން، ނުވަތަ ޢާންމުންނަށް
ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި އިމްޕޯޓުކުރުން، ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުން،
ނުވަތަ ޢާންމުންނަށް މުއާޞަލާތުކުރުން .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކުރެވިފައިވާގޮތަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން
ޢަމަލުކޮށްފިނަމަ އަދި އެކަން ބެލެވޭނީ މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ކޮޕީރައިޓާއި
އެއާއި ގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތައް ފޭރިގަތުންކަމަށެވެ. މި ކުށް ކުރި މީހެއްގެ
އަދަބަކީ އެފަރާތެއް /- 1000 (އެއްހާސް) ރުފިޔާ އާއި 100,000/-
(އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ. އަދި މީގެ
އިތުރުން އެކަމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތަށް މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ
މާއްދާއާއި 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ޙައްޤުލިބިގެންވެއެވެ.
5 ވަނަ ބާބު
އެހެނިހެން ކަންކަން
ޢަމަލުކުރެވޭ ދާއިރާ 34 . (ހ) އަދަބީ އަދި ފަންނާނީ އުފެއްދުމާއި މަސައްކަތްތައް ޙިމާޔަތްކުރުމަށް
މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ހިންގޭނީ ތިރީގައިމިވާ ބާވަތް
ބާވަތުގެ މަސައްކަތްތަކަށެވެ .

27
(1) މި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ދިވެހި މުޞައްނިފުން ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ މުޞައްނިފުންގެ މަސައްކަތްތައް؛
2( ) ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެއްބަސްވުންތަކާއި
މުޢާހަދާތަކުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްދިނުމަށް ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލާޒިމުވާ
މުޞައްނިފުންގެ މަސައްކަތްތައް އެ މުޢާހަދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މިންވަރަށް؛
3( ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަރުކަޒީ އޮފީސް ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ޕްރޮޑިއުސަރުންގެ އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް
؛މަސައްކަތްތައް އަދި
(4) ރާއްޖޭގައި ހަދާފައިވާ ޢިމާރާތްތަކުގެ ފަރުމާކުރުމުގެ މަސައްކަތާއި،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަދާފައިވާ، ޢިމާރާތްތަކާއި އެނޫން ތަންތަނުގައި
ބޭނުން ކޮށްފައިވާ ފަންނާނީ މަސައްކަތްތައް .
(ށ) ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަންނާނުންގެ ޙައްޤުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ޙިމާޔަތްކޮށްދެވެއެވެ.
1( ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ފަންނާނުން؛
(2) ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ރައްޔިތުންނަށް ނުވާ ފަންނާނުން؛
(ހ) ޕަރފޯމަންސް ހިނގާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރަޙައްދުގެ
ތެރޭގައި ކަމަށްވުމުން؛ ނުވަތަ
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްފައިވާ އަޑުގެ
ރިކޯޑިންގއެއްގައި ޕަރފޯމަންސް އެކުލަވާލެވިފައިވުމުން؛
ނުވަތަ

28
(ނ) އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއްގައި ފިކްސޭޝަނަކަށް ނުހެދޭ
ޕަރފޯމަންސެއް އެހެންނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ޙިމާޔަތްކުރެވޭ ބްރޯޑްކާސްޓިންގއެއްގައި ހިމެނޭ
ޕަރފޯމަންސެއް ކަމުގައިވުމުން .
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އަޑުގެ ރިކޯޑިންގތައް
ޙިމާޔަތްކޮށްދެއެވެ .
1( ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތަކު ޕްރޮޑިއުސްކުރާ އަޑުގެ ރިކޯޑިންގތައް؛
(2) ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ފިކްސޭޝަނަކަށް ހަދާފައިވާ އަޑުގެ
ރިކޯޑިންގތައް؛ އަދި
3( ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ޝާއިޢުކުރެވިފައިވާ އަޑުގެ
ރިކޯޑިންގތައް .
(ރ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ބްރޯޑްކާސްޓްތައް
ޙިމާޔަތްކޮށްދެއެވެ .
1( ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަރުކަޒީ އޮފީސްތައް ހުންނަ އޯގަނައިޒޭޝަންތަކުގެ
ބްރޯޑްކާސްޓްތައް؛ އަދި
(2) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަހައްޓާފައިވާ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ
ޓްރާންސްމީޓަރތަކުގެ ބްރޯޑްކާސްޓްތައް.
(ބ) ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކުގެ
ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އުފެއްދުންތަކާއި ފަންނާނުންނާއި، އަޑުގެ
ރިކޯޑިންގ އުފައްދާ ޕްރޮޑިއުސަރުންނާއި އަދި ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ ޖަމާޢަތްތައް
އެ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކުން ޙިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ ގޮތުގެމަތިން
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުންވެސް ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެއެވެ .
މި ޤާނޫނަށް 35 . (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކުރެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުފެއްދުމެއް
ޢަމަލުކުރުމުގެ ކުރިން
މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އުފައްދާފައިވާނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ
އުފައްދާފައިވާ ތަކެތި

29
ދަށުން އެ އުފެއްދުމާގުޅޭ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރެވޭނީ އަންނަނިވި
ޙާލަތްތަކުގަ އެވެ.
(1) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ޢަމަލުކުރެވުނު އެއްވެސް
ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން އެ އުފެއްދުމެއް ޙިމާޔަތްކުރެވުނު މުއްދަތު
ހަމަނުވާކަމަށްވާނަމަ؛
(2) ދިވެހިރާއްޖެ ތަޞްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގެ
ދަށުން ޙިމާޔަތްލިބޭނެކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ބަޔަކު އުފައްދާފައިވާ
އުފެއްދުމެއްގެ މުއްދަތު އެ އުފެއްދި ޤައުމެއްގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ހަމަނުވާނަމަ .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކުރެވޭ އުފެއްދުންތަކުގެ މުއްދަތު
ގުނުމުގައި މުއްދަތު ފެށޭ ތާރީޚުކަމަށް ބަލާނީ އެ އުފެއްދުމެއްގެ ކޮޕީރައިޓު
އެއްވެސް ތަނެއްގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާނަމަ، ރަޖިސްޓަރީކުރެވުނު ތާރީޚު
ނުވަތަ ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިނުވާނަމަ، އެ އުފެއްދުމެއް ޢާންމުކޮށް ލިބެންފެށި
ތާރީޚެވެ .
އިސްތިސްނާވާ 36 . މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުންތަކާއި،
ކަންކަން ޕަރފޯމަންސްތަކާއި، އަޑުގެ ރިކޯޑިންގތަކާއި، އަދި ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުމާގުޅޭ ގޮތުން
ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުންތަކާއި، އުނގަންނައިދިނުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރެވުނު
އުފެއްދުންތަކާއި، އަދި ލައިބްރަރީއާއި، އަރުޝީފްތަކުންނާއި އަދި މިފަދަ ތަންތަން
ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކުން ބޭނުންކުރެވުނު އުފެއްދުންތަކުގެ ކޮޕީތައް މި ޤާނޫނުން
އިސްތިސްނާ ވާނެއެވެ .
ބައިނަލްއަޤްވާމީ 37 . ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ކޮޕީރައިޓު އަދި ކޮޕީރައިޓާއިގުޅޭ އެހެނިހެން
މުޢާހަދާތަކަށް
ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތައް، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ
ޢަމަލުކުރުން
ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބާރު ހިނގާނެއެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގައިވާ އެއްވެސް މާއްދާއެއް

30
މިފަދަ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގެ އެއްވެސް މާއްދާއަކާ ތަޢާރުޟުވާނަމަ، މި
ޤާނޫނުގެ މާއްދާގެ މައްޗަށް އެ މުޢާހަދާއެއްގެ މާއްދާގެ ބާރު ހިނގާނެއެވެ.
ގަވާއިދު ހަދައި 38 . މި ޤާނޫނު ހިންގުމަށްޓަކައި ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ
ހިންގުން ތާރީޚުން ފެށިގެން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހަދަންވާނެއެވެ. މި ޤާނޫނު
ހިންގުމަށްޓަކައި ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދައި ހިންގާނީ، އެކަމަށް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅާ މިނިސްޓްރީއަކުންނެވެ.
ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން 39 . މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ މި ޤާނޫނު ފާސްވެ، ތަޞްދީޤުކޮށް ދިވެހިސަރުކާރުގެ
ފެށުން ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ. އަދި މި ޤާނޫނު ތަޞްދީޤުކުރާތާ
180 (ސަތޭކަ އަށްޑިހަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ޤާނޫނަށް ފުރިހަމައަށް ޢަމަލުކުރަން
ވާނެއެވެ .
ޤާނޫނުގައި އުވާލެވޭ 40. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/ 2008 (ޢާންމު
ބައެއް މާއްދާތައް ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޖަދުވަލު 1 ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އަންނަނިވި
ގަވާއިދުތައް އުވުނީއެވެ .
(ހ) ގަވާއިދު ނަންބަރު 51 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދާ ފޮތް ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ
ގަވާއިދު).
(ށ) ގަވާއިދު ނަންބަރު 52 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޅެމާއި ލަވަ ފާސްކުރުމުގެ
ގަވާއިދު).
(ނ) ގަވާއިދު ނަންބަރު 53 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަމިއްލަ ރާގު/މިޔުޒިކް
ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ގަވާއިދު).
(ރ) ގަވާއިދު ނަންބަރު 54 (ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޯޑިއޯ އަލްބަމް ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ
ގަވާއިދު).
މާނަ 41 . މި ޤާނޫނުގައި އެހެންގޮތަކަށް ބުނެފައި ނުވާހާ ހިނދަކު :

31
[ ]
ނަކަލުކުރުމުގެ ވެ ރިފަރާތް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަ ނީ :
(1) އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް މުޞައްނިފަށް ލިބިފައިވާނަމަ މުޞައްނިފަށް؛
(2) އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް މުޞައްނިފު ނޫން އެހެން ފަރުދަކަށް ނުވަތަ
ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަކަށް ލިބިފައިވާނަމަ، އެ ފަރުދެއް ނުވަތަ
އެ ޝަޚްޞަކަށް؛ އަދި
(3) އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް ފަރުދެއްގެ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެއްގެ
މައްޗަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާނަމަ އެކަން ލިބިދެވިފައިވާ ފަރުދު ނުވަތަ
ޝަޚްޞަކަށް.
[ ]
ނޮޓޭޝަން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަޑުއަހާ މިޔުޒިކު ލިޔުމުން ހުށަހަޅައިދޭ
ނިޒާމަކަށެވެ .
[ ]
ރައިޓްސް މެނޭޖްމަންޓް އިންފޮމޭޝަ ން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނު
ބުނާ އުފެއްދުމާއި އެ އުފެއްދުންތަކުގެ މުޞައްނިފުންނާއި، ޕަރފޯމަންސްތަކާއި،
ޕަރފޯމަންސް ހުށަހަޅައިދޭ ފަންނާނުންނާއި، އަޑުގެ ރިކޯޑިންގތަކާއި، އަޑުގެ
ރިކޯޑިންގ އުފެއްދި ޕްރޮޑިއުސަރުންނާއި، ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ އުފެއްދުންތަކާއި،
ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ ފަރާތްތަކާއި އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
މިލްކުކޮށްދޭނަމަ، މިލްކުކޮށްދޭ ޙައްޤުތަކާއި އެ ޙައްޤުތައް
މިލްކުކޮށްދޭ މީހުން ވަކިކުރަން އެނގޭނޭ މަޢުލޫމާތަށެވެ. ނުވަތަ މި
ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވާ އުފެއްދުމެއް، ހުށަހެޅުމެއް، އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް
ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ އުފެއްދުމެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ގަވާއިދުތަކާއި
ޝަރުޠުތައް އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތަށެވެ. އަދި މިފަދަ މަޢުލޫމާތުތައް
އެކުލަވާލެވިފައިވަނީ ނަންބަރުތަކާއި ކޯޑުތައް ބޭނުންކޮށްގެންކަމަށްވާނަމަ،
އެފަދަ މަޢުލޫމާތުވެސް މި ލަފްޒުގެ މާނައިގައި ހިމެނެއެވެ .
[ ]
ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އުފެއްދުމެއް،

32
ޕަރފޯމަންސެއް ނުވަތަ އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް ވަޔަރލެސް ޓްރާންސްމިޝަން
މެދުވެރިކޮށް ޢާންމުންނަށް ދުރަށް ފޮނުވުމަށެވެ. މީގެތެރޭގައި ސެޓެލައިޓް
މެދުވެރިކޮށް ދުރަށް ފޮނުވާ ފޮނުވުންވެސް ހިމެނެއެވެ .
[ ]
ކުއްޔަށް ދިނުން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އުފެއްދުމެއްގެ ނުވަތަ އަޑުގެ
ރިކޯޑިންގއެއްގެ އަސްލު ނުވަތަ ކޮޕީއެއް ވަކި މުއްދަތަކަށް ފައިދާއެއް
ހޯދުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކުއްޔަށްދޫކުރުމަށެވެ .
[ކޮމްޕިއުޓަރ] ކަމަށް ބުނެފައި އެވަ ނީ، މަޢުލޫމާތު ޕްރޮސެސްކުރުމުގެ
ޤާބިލުކަން ލިބިފައިވާ އިލެކްޓްރޯނިކްގެ ވަސީލަތުން ނުވަތަ މިފަދަ އެހެން
ގޮތަކުން ހަދާފައިހުންނަ ތަކެއްޗަށެވެ .
[ ]
ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަ ނީ، ކޮމްޕިއުޓަރަށް އެނގޭ
ބަހަކުން، ކޯޑަކުން، ސްކީމަކުން، ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން، ކޮމްޕިއުޓަރުން
ވަކި މަސައްކަތެއްކުރުމަށް ނުވަތަ ވަކި ނަތީޖާއެއް ނެރުމަށްޓަކައި
އެކުލަވާލާފައިވާ އެންގުންތަކަށް ނުވަތަ އިރުޝާދުތަކަށެވެ .
[ ]
ކަލެކްޓިވް އުފެއްދުމެއް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ވަކި މީހެއްގެ ނުވަތަ
ޤާނޫނީ ވަކި ޝަޚްޞެއް އިސްނަގައިގެން ނުވަތަ އިރުޝާދު ދީގެން އެމީހެއްގެ
ނުވަތަ އެ ޝަޚްޞެއްގެ އުފެއްދުމެއްގެ ގޮތުގައި ނެރުމަށާއި އޭގައި ހިއްސާވާ
އެހެން މީހުން ނުވަތަ ފަރާތްތައް ހާމަނުކުރުމަށް އެއްބަސްވެގެން ދެ މީހަކު
ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ މީހުން އުފައްދާ އުފެއްދުންތަކަށެވެ .
[ ]
އެކްސްޕްރެޝަން އޮފް ފޯކްލޯރ ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މުޖުތަމަޢެއްގެ
އާދަކާދައިގެ މައްޗަށް ވަކި ބަޔަކަށް ނިސްބަތްވާގޮތަށް އެ މުޖްތަމަޢެއްގެ
އިޖްތިމާޢީ ޝަޚްޞާއި އެބައެއްގެ ޘަޤާފަތް އަދި އަގުކުރާ ސިފަތަކާއި

33
ކަންތައްތައް ވަޒަންކުރާ ހަމަތައް ދޭހަވާގޮތަށް އަމިއްލަ ފަރުދަކު ނުވަތަ ބަޔަކު
މީހުން އަނގަބަހުން، ނުވަތަ ޙަރަކާތަކުން ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން
އުފައްދާ އުފެއްދުމަށެވެ. މީގެތެރޭގައި ތިރީގައިމިވާ ތަކެތި ހިމެނެއެވެ .
(1) އެވޭލާ ޒަމާނުގެ ވާހަކައާއި، އެވޭލާ ޒަމާނުގެ ޅެމާއި، ބަނދި އަދި
؛އިހުގެ އަރަތް
2( ) އެވޭލާ ލަވަ އާއި ރާގުތައް؛
(3) އެވޭލާ ނެށުމާއި އެވޭލާ ތަމްސީލުތައް؛
(4) ކުރެހުންތަކާއި، ބިންވަޅުނެގުންތަކާއި، ސިފަ އުފެއްދުންތަކާއި
(ސްކަލްޕްޗަރ)، މުށީގެ މަސައްކަތްތަކާއި، ކަނބުރުވެރިކަމުގެ
މަސައްކަތްތަކާއި، ތިލޭރުކަމުގެ މަސައްކަތްތަކާއި، އަތްތެރި
މަސައްކަތުގެ އުފެއްދުންތަކާއި، ކޮސްޓިއުމް އަދި މުޖުތަމަޢު އަށް
ނިސްބަތްވާ ފޭރާން ފަދަ އުފެއްދުންތަކެވެ .
[ ] [މަ]
އުފެއްދުމެއް އަދި ސައްކަތެއް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ
3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ
އަދަބީ އަދި ފަންނާނީ އަސްލީ އަދި ނަޤްލީ އުފެއްދުމަށެވެ .
[ ]
އިތުރު ބޭނުމަކާއެކު އުފައްދާފައި ހުންނަ ފަންނާނީ މަސައްކަތް ކަމަށް
ބުނެފައި އެވަނީ، އިތުރު ބޭނުމެއް ހިފޭގޮތަށް އަތުން ނުވަތަ ޞިނާޢީ ގޮތުން
އުފައްދާފައި ހުންނަ ފަންނާނީ އުފެއްދުމަށެވެ .
[އަލުން އުފެއްދު ން] ކަމަށް ބުނެފައި އެވަ ނީ، އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުމަކުން
ނުވަތަ އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއަކުން، ދާއިމީކޮށް ނުވަތަ ވަގުތީގޮތުން
އިލެކްޓްރޯނިކްގެ ވަސީލަތުން ރައްކާކުރެވޭގޮތަށް ނުވަތަ އެހެން ކޮންމެގޮތަކަށް
ވިޔަސް، ބެހެއްޓޭގޮތަށް އެއް ކޮޕީ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ކޮޕީ
އުފެއްދުމަށެވެ .

34
[އޯޑިއޯ ވިޝުއަ ލް] އުފެއްދުމެއް ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ކަމަށް ބުނެފައި
އެވަނީ، އަޑު އެކުލެވޭ އަދި އަޑު އެކުލެވިފައިނުވާ ނަމަވެސް، ޙަރަކާތެއް
ނުވަތަ ޙަރަކާތްތަކެއް ދައްކުވައިދޭ ގުޅިފައިވާ މަންޒަރުތަކެއްގެ
ސިލްސިލާއެއްހެން ފެންނާނެގޮތަށް އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުންތަކަށެވެ.
[ ]
އަޑުގެ ރިކޯޑިންގ ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޮންމެ ގޮތަކަށް
ފިކްސޭޝަނަކަށް ހެދުނުކަމުގައި ވިޔަސް އަދި ކޮންމެ މީޑިއަމްއެއްގައި އަޑުތައް
އެކުލެވިގެން ކަމުގައިވިޔަސް، ޕަރފޯމަންސެއްގެ އަޑުތަކުގެ ނުވަތަ އެނޫންވެސް
އެހެނިހެން އަޑުތަކުގެ ފިކްސޭޝަނަކަށެވެ. އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް މަސައްކަތެއްގެ
ސައުންޑްޓްރެކްފަދަ އަޑާއި މަންޒަރު އެކުއެކީގައި ހިމެނިގެންވާ
ފިކްސޭޝަންތައް މި މާނައިގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނެއެވެ .
[ ]
އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަ ނީ، މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ
މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ޙައްޤުތަކަށެވެ .
[ ] 11
އަޚްލާޤީ ޙައްޤުތައް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކަށެވެ .
[ ]
މުޞައްނިފު ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އުފެއްދުމެއް އުފައްދާފައިވާ
މީހާއަށެވެ .
[ ]
ފަންނާނުން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަ ނީ، ލަވަ ކިޔާމީހުންނާއި މިޔުޒިކް
ކުޅޭމީހުންނާއި އަދި މިނޫނަސް ތަމްސީލުގެ ޙަރަކާތްތައް ދައްކައި ހުށަހަޅާ
ހަދާ މީހުންނާއި މީގެ އިތުރުންވެސް އެހެނިހެން އަދަބީ އަދި ޘަޤާފީ
ޙަރަކާތްތައް ދައްކައިދޭ މީހުންނަށެވެ .
[ ]
ފިކްސޭޝަން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އޭގެ އަސަރު އިހުސާސްކުރެވޭނެ

35
ނުވަތަ އަލުން އުފެއްދިދާނެ ނުވަތަ ކޮންމެވެސް ވަސީލަތަކުން ޓްރާންސްމިޓް
ކުރެވިދާނެގޮތަށް އެއްކޮށްލެވިފައިވާ އަޑުތަކެއް ނުވަތަ އެއަޑު ތަމްސީލުކުރާނެ
އުފެއްދުމަކަށެވެ .
[ފޮޓޯގެ މަސައްކަ ތް] ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކެމިކަލް ނުވަތަ އިލެކްޓްރޯނިކް
ނުވަތަ އެހެން ޓެކްނިކެއް ވިޔަސް ބޭނުންކޮށްގެން އަލި ނުވަތަ އެހެން
ރޭޑިއޭޝަނެއް ތަސްވީރެއްގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ އެއިން ތަސްވީރު އުފެއްދޭ
އުފެއްދުމެއްގެގޮތަށް ރިކޯޑް ކުރުމަށެވެ. އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް އުފެއްދުމަކުން
ނަގާފައިވާ ހިމޭން މަންޒަރެއް ފޮޓޯގްރަފިކް އުފެއްދުމަކަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ.
އެ މަންޒަރެއް ނުވަތަ އެބައެއް ބެލެވޭނީ އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް އުފެއްދުމުގެ
ބައެއްގެ ގޮތުގައެވެ .
[
ދެ މީހަކު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ މީހުން ގުޅިގެން އުފައްދާފައިވާ
]
އުފެއްދުމެއް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ފަންނާނުންގެ ދެ މީހުން ނުވަތަ
އެއަށްވުރެ ގިނަ މީހުން އެ މަސައްކަތަކަށް ހިއްސާވެގެން ކުރާ،
މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަލެކްޓިވް އުފެއްދުމެއްކަމަށް ނުވާ
އުފެއްދުމަށެވެ .
[ ]
ޕަރފޯމް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ފަންނާނެއް ޕަރފޯމަންސެއް
ހުށަހަޅައިދިނުމަށެވެ .
[ ]
ޕަރފޯމަންސް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ލަވަ، މިޔުޒިކު އަދި މިނޫންވެސް
ތަމްސީލުގެ ޙަރަކާތްތަކަށާއި އަދި އެހެނިހެން އަދަބީ އަދި ޘަޤާފީ
ޙަރަކާތްތަކަށެވެ .
[ ]
ޕްރޮޑިއުސަރު ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް މަސައްކަތެއް
ނުވަތަ އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް އުފެއްދުމަށް އިސްނެގި ނުވަތަ އެ އުފެއްދުމަކަށް

36
ޒިންމާދާރުވާ މީހާ ނުވަތަ އެކަމުގެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަށެވެ .
[ ]
ޢާންމުންނަށް ހުށަހަޅައި ދިނުން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ގާތްތިމާގެ
މީހުންނާއި ގާތްކޮށްއުޅޭ މީހުން ފިޔަވައި އެހެންމީހުން ތިބި ނުވަތަ ތިބެވިދާނެ
ތަނެއްގައި އެއްފަހަރާ ނުވަތަ އެފަދަ އެކިތަންތަނުގައި އެކިފަހަރު
ކަމަށްވިޔަސް، މި މާއްދާގައި ޢާންމުންނަށް މުއާޞަލާތުކުރުން ކަމަށް
ބުނެފައިވާ ގޮތަށް ނޫންގޮތަކުން ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތައް
ކުރުމަށެވެ .
(1) އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް އުފެއްދުމެއް ފިޔަވައި އެހެން އުފެއްދުމެއްގައި،
ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް ކަމަށްވިޔަސް، އެ އުފެއްދުމެއް ކިޔުން،
ކުޅުން، ނެށުން، އެކްޓްކުރުން އަދި ތަޢާރުފުކޮށްދިނުން؛
(2) އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް އުފެއްދުމެއްނަމަ މަންޒަރުތައް ގުޅިގެންދާގޮތަށް
ދެއްކުމާއި އެއާއެކުގައި އަންނަ އަޑުއިވޭގޮތަށް ހުށަހެޅުން؛ ނުވަތަ
(3) އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއްނަމަ، ރިކޯޑިންގގެ އަޑު އިއްވުމެވެ .
[ ]
ޢާންމުންނަށް މުއާޞަލާތުކުރުން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަ ނީ، އުފެއްދުމެއް،
ޕަރފޯމަންސެއް، އަޑުގެ ރިކޯޑިންގއެއް ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓްއެއްގެ މަންޒަރު
ނުވަތަ އަޑު ނުވަތަ އަޑާއި މަންޒަރު އެކުގައި ނަރު މެދުވެރިކޮށް ނުވަތަ
ވަޔަރލެސްކޮށް ޓްރާންސްމިޝަން އަކުން އެ ޓްރާންސްމިޓްކުރާ ތަނަކާއި
ދުރުތާކުން، ޓްރާންސްމިޓްނުކުރާނަމަ، ނުލިބޭނެ މަންޒަރު ނުވަތަ އަޑު
އެއްތަނަކުން އެއްވަގުތެއްގައި ނުވަތަ އެކިވަގުތު އެކިތަންތަނުން ލިބުނުކަމުގައި
ވިޔަސް ގާތްތިމާގެ މީހުން ފިޔަވައި އެހެން ބަޔަކަށް، ޓްރާންސްމިޓްކުރާ އަޑު
ނުވަތަ މަންޒަރު ނުވަތަ އަޑާއި މަންޒަރު ލިބޭގޮތަށް ފޮނުވުމަށެވެ .
[ ]
ޢާންމުންނަށް ފެންނަ ގޮތަށް ބެހެއްޓު ން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ،
އުފެއްދުމުގެ އަސްލު ނުވަތަ ކޮޕީއެއް ނަމަވެސް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ގޮތްތަކުން ކުރެ ގޮތަކަށް، ގާތްތިމާގެ މީހުންނާއި ގާތްކޮށް އުޅޭ މީހުން

37
ފިޔަވައި އެހެން މީހުންނަށް، އައިސް ތިބެވޭނެ ތަނެއްގައި ނުވަތަ އެކި
ތަންތަނުގައި އެއްވަގުތެއްގައި ނުވަތަ އެކި ތަންތަނުގައި އެކި ވަގުތު
މި މާއްދާގައި ޢާންމުންނަށް މުއާޞަލާތުކުރުންކަމަށް ބުނެފައިވާގޮތަށް
ނޫންގޮތަކަށް ދެއްކުމަށެވެ .
(1) ހަމަސީދާ ފެންނަގޮތަށް ބެހެއްޓުން؛
(2) ފިލްމެއް، ސްލައިޑެއް، ޓީ.ވީ މަންޒަރެއްގެގޮތުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް
ގޮތަކުން ސްކްރީނެއްގައި ދައްކާލުން؛
1( )3( ) އާއި 2( ) ގައި ބުނެފައިވާ ގޮތްތައް ނޫންގޮތަކަށް ނުވަތަ އެނޫން
ވަސީލަތެއް މެދުވެރިކޮށްގެންވިޔަސް ދެއްކުން؛ ނުވަތަ
(4) އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް އުފެއްދުމެއްގައި މަންޒަރުތައް ގުޅިގެން އަންނަގޮތް
ނޫންގޮތަކަށް ވިޔަސް ދެއްކުން.
[ޢާންމުކޮށް ދޫކުރު ން] ކަމަށް ބުނެފައި އެވަ ނީ، އުފެއްދުމެއްގެ ނުވަތަ އަޑުގެ
ރިކޯޑިންގއެއްގެ އަސްލު ނުވަތަ ކޮޕީއެއް ޢާންމުންނަށް ޚިދުމަތްދޭ ކުތުބުޚާނާ
އަކުން ނުވަތަ އަރްޝީފެއްފަދަ މަރުކަޒަކުން ވަކި މުއްދަތަކަށް ވިޔަފާރީގެ
ބޭނުމަކަށް ނުވާގޮތަށް ދޫކުރުމަށެވެ .
[ ]
ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ އުފެއްދުމެއް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އުފެއްދުމެއްނަމަ
މުޞައްނިފުގެ ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތް ނުވަތަ، އަޑުގެ
ރިކޯޑިންގއެއްނަމަ އުފެއްދި ފަރާތުގެ ނުވަތަ އެފަރާތުގެ ވާރިޘުންގެ
ހުއްދައާއެކު ޢާންމުކޮށް ވިއްކުމަށް، ކުއްޔަށް ދިނުމަށް، ޢާންމުކޮށް ދޫކުރުމަށް
އޭގެ ހަރު ކޮޕީތައް އެކަށީގެންވާ ގިނަ ޢަދަދަކަށް ލިބޭނޭގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށްފައި
ހުރުމަށެވެ .
[ ]
އަސްލީ އުފެއްދުމެއް ނުވަތަ މަސައްކަތެއްކަމަށް ބުނެފައި އެވަ ނީ،
އެ އުފެއްދުމެއް ނުވަތަ އެ މަސައްކަތެއް އުފެދުމުގެ މައިގަނޑު އަސާސްގެ

38
މައްޗަށެވެ .
6 އޮކްޓޯބަރ 2010 ވި ބުދަ ދުވަހު އޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2010 ވަނަ އަހަރުގެ
ތިންވަނަ ދައުރުގެ 3 ވަނަ ޖަލްސާއިން ފާސްކުޅަ [ކޮޕީރައިޓާއި އެއާގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތަކުގެ ބިލު] ބަލައި،
ތަޞްދީޤުކޮށްފީމެވެ .
13 ޛުލްޤަޢިދާ 1431
21 އޮކްޓޯބަރ 2010